

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

Capvt XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ipſi huius rei gratia è numero fuorũ in Gal. ANNO
 liam ablegare velint, communi cauſæ non 1535.
 defuturum. Erat in hoc conuentu inter alios
 & Melanchthon, cùm quo Legatus Gallicus
 varios de religione ſermones habuit, Regem
 teſtatus in eo totum eſſe, vt Eccleſiæ priſti-
 na tranquillitas atque cõcordia poſtliminio
 reſtituatur. Itaq; pergratum illi futurum, ſi
 nonnulli mittantur in Galliam è præcipuis
 Proteſtantium Theologis, qui cum Pariſien-
 ſibus de controuerſijs cõferant, & communi
 opera rationes exquirant, quibus eæ tandem
 publico Eccleſiæ bono ſopiantur. Verũ id
 cõſilij diſplicuit Proteſtãtib; vt quibus fa-
 cilè ſubolebat, Regẽ hãc de conciliãdis dog-
 matibus actionẽ compendij ſui gratia potius
 vrgere, quam Eccleſiæ iuuandæ ſtudio; atq;
 hoc agere ſolum, vt ſeiſſum, inito cum Pro-
 teſtantibus ſcõdere, muniret contra Cæſaris
 potentiam, cui bellum inferre decreuerat.

Regis deſi-
 derium in
 Concordia
 fidei.

A Prote-
 ſtantibus
 reiicitur.

C A P V T XI.

- I. *Conuentus Lutheran. & Zvvingl. in Haſſia
 & VVittenbergæ inuito Melanchthone.*
- II. *Actio Legati Regis Angl. cum Proteſt. Me-
 lanchthonem in Angliam mitti petentis.*
- III. *Proſectio Melan. in patriam & inde Tubin-
 gam, cum varijs ſuſpicionibus Lutheran. e-
 ius reditus & infortunium.*
- IV. *Controuerſia inter Theolog. Tubing. & Can-
 cellarium, cum ſcripto reſolut. Melanchth.*

SV B hoc tempus de concordia denuò co- I.
 gitatum
 h 3

ANNO
1535.

Conuētus
Luther. &
Zvvinglia-
norum in
Hassia.
*Lauat. in
hist. Sacr.
fol. 23. 24.*

Delibera-
rio Con-
uentus.

Bucerus in
Hassiam e-
uocatur.

*Belm. in rep.
Conf. I. 1. b.*

gitatum fuit inter Lutheranos & Zvvinglianos instauranda: Nec Lutherus ab hac actione multum abhorrebat. Fecit eum paulò mtiorem Philippus Hassiæ Landgravius, qui negotium hoc ardentè egit, magnoque cum affectu; vt princeps erat acri ac vehemènti ingenio præditus. Et Melanchthon quidem, anno 1534. exeunte, huius rei gratia missus fuit in Hassiam, vt præsentè Landgrauio de rationibus ineundæ concordæ cum Bucero conferret: Quo eodem tempore, mense Decembri scilicet, eandem ob causam Constantiæ de Buceri consilio Zvvinglianorum synodus habita fuit; ad quam vocati sunt & Tigurini concionatores: quanquam propter aëris intemperiem non venerunt. Deliberatum fuit in hac synodo de medijs, quibus inter vtrosq; sopiri posset diuturnum illud de Eucharistia dissidium.

Dum in hac consultatione versantur isti, Conuentu nondum soluto, litteræ superueniunt à Landgrauio & Melanchthone, quibus Bucerus in Hassiam euocabatur. Nec detrectat ille, vt qui iam ab annis aliquot magno flagrabat huius dissidij componendi desiderio. Venit igitur in Hassiam sub initium anni sequentis 1535. Idque hanc ob causam libentius, quod sibi conferendum intelligeret cum Melanchthone, per quem ante, præsertim in Comitijs Augustanis, an. 1530. semper à Colloquio reiectus fuerat. Lutherus autem in mandatis dederat Melanchthoni, vt Buceri

men.

mentem; & num ab opinione sua discessuri sint Zvingliani, certius exploraret. Fecit hoc Melanchthon, vt ipsius litteræ testantur ad Vrbanum Regium, quibus Bucerum cum socijs paratum insinuat ad Augustanæ Cõfessionis normã de Eucharistia docere, & profiteri publicè, quod Christi corpus substantialiter vereq; sit præsens, ac porrigatur fumentibus, cum in Cœna Domini panis ac vinum accipiuntur. Hac de re cum admonitus esset Lutherus, ann. sequente 1536. ad 14. Maij, Synodũ indixit Isennacum, quæ postmodum propter ipsius inualetudinẽ VVittenbergam trãslata fuit. Missi sunt, qui cum Lutheranis agerent, Capito, Bucerus, alijque nonnulli; qui VVittenbergæ cū Luthero ceterisque, quos ille putauit assumẽdos, negotium hoc ad eum modũ transfegerunt, vt sub umbra verborum ambiguum, sub quibus Zvingliani non minus, quã Lutherani sententiam suã tueri possent, induciã factæ potius ad tempus, quã pax sancita videatur. Sacramentarij certè, quibus ardens inerat concordie desiderium, perpetuò cesserunt, & ad Lutheri præscriptum probarunt omnia, seq; professi sunt sententiam illius amplecti sine fuco; atq; id non priuatim modo, sed & publicè, habitis ad populum cõcionibus, sumptaque Lutherano ritu Eucharistia; vt causa non esset, quin eos deserto Zvinglio, ad Lutheri castra transijsse diceres. Interim hæc actio Melanchthoni quidẽ displicuit: Incertũ,

ANNO
1535.
Melanch.
ad Regium
litteræ.

Ann. 1536.

Conuētus
Witten-
bergæ.
RabusToms.
2. de Mart.
in vita Lu-
th. fol. 184.

Zvinglia-
ni ad Luth.
deficiunt.

Mycon. in
ep. ad Vit.
Theod.

ANNO
1536.Actio Wit-
tenbergica
inuisa Me-
lanchth.Buceri co-
lubrinum
ingenium.*Mycon. in
epist.*

quã ob causam, nisi quod naturæ ductu, alienus erat ab asperis & crudis actionibus, cuiusmodi futurã hãc ex moribus & genio Lutheri facilè cõiectabat; vel quod ex mollitie Zvinglianorũ, & Lutheri rigore perpetuò iam tum ominaretur, si quæ cõciliatio fieret, eã syncretismum fore potius, vnionis titulo laruatam, quam veram solidamque concordiam; vel demum, quod forsã ex colloquio superioris anni cũ Bucero primitias hauserat Zvingliani spiritus, eãq; ob causam Lutherum, quem nouerat à sententia non discessurum, Buceri reliquorũq; fucatis cessionibus confirmari nollet. Erat certè Bucerus colubrinò ingenio, & ad illectandos hominum animos suprã modum vafer. Vnde non est alienum à veri similitudine, quod Melancthonem nouos fortè flatus ex illius sermonibus hausisse diximus; præsertim cum Sacramentarij posteriores eum ab ann. 1536. suarum partium fuisse gloriantur. Verum vt ut se habeant ista, certè Melancthoni non admodum gratus fuit Zvinglianorum aduentus; quod ad Fridericum Myconium & Iustum Menium, qui Bucerum, Capitonẽ, & cæteros ex Thuringia VVittenbergã deduxerunt, nequaquam dissimulauit. Interim, quia designatus erat, vt actioni cum reliquis interesset, adiunxit sese: quanquam à primò congressu, in quo Lutherus Sacramentarios paulò durius excepit, consultò abstinuisse videtur. Postea tamen accessit, & cum

reli-

reliquis interfuit actioni; donec res pro Lutheri voto confecta fuit, & laruata fraternitas inter præsentés constituta. Melanchthoni verò mandatum, vt huius vnionis capita breui scripto complecteretur: quod deinde collocutores vtriusque partis, subscriptis nominibus approbarunt. Antequam verò Bucerus, & Capito cum socijs VVittenbergâ discederent, placuit, vt hanc vnionis formulam vtrique cæteris quoque concionatoribus & magistratibus suæ partis proponerent, assensu ac subscriptione confirmandam. Et Lutherus quidem assensum hunc à suis non difficulter obtinuit; cum scriptum hoc licet in cothurni modum verbis obscuris & ambiguis conceptum esset, nihil aliud tamen, quàm ipsius Lutheri de Eucharistiâ sententiâ continere videretur.

Apud Heluetios autem, vbi propositum fuit hoc negotium, nouas turbas peperit. Habitati fuerunt huius rei gratiâ magistratuum conuentus, indicta Bernæ primum, post & Tiguri generalis synodus, scriptæ vltro citroque litteræ, laboratum vehementer à Bucero cum primis, vt Heluetij ratam haberent actionem VVittenbergicam, & conceptam à Melanchthone formam subscriberent. Verum id frustra fuit. Licet enim Bucero quidam accederent, subscriptionem vrgenti; maxima pars tamen, & præcipuè magistratus vrbium restiterunt; quod fucatam hanc & ambiguam, adeoque insidiosam esse con-

ANNO
1536.

Melanchthon Vnionis Lutheri & Zvvinglianæ capita cōsarcinat.

Ab Heluetijs vnio repudiatur
Lauat. in hist. Sacr. p. 29. & seq.
Cōuentus Bernæ & Tiguri.

ANNO
1535.
Heluetij
renuunt
subscribere
Vnioni.

cordiam dicerent. Horum verò sentētia vicit, quod Bucerianam factionem suffragijs & numero superarent. Tandem Heluetij post multam deliberationem, amicitiam Luthero quidem detulerunt & officia mutua; sed ratam habere concordiae formulam, atque subscribere constanter recusarunt.

II.
*Sleid. lib. 9.
& 10.
Cam. in vi-
za Mel. fol.
168.
Regis An-
gliae Lega-
tus cum
Protestan-
tibus de
diuortio
ejus agit.*

Acris eorū
de religio-
ne disce-
ptatio.

Eodem tempore, cum de tollendo, quod inter Lutheranos & Zvinglianos erat, diffidio consultaretur, Henricus Angliae Rex Legatos misit in Germaniam, qui cum Protestantibus de foedere contra Pontificem in eundo, deque conciliandis inter Anglos Saxoneseque dogmatibus, tum de Regis ipsius matrimonio cum Protestantium ministris agerent. Et Principes quidem eos audiuerunt in conuentu, quem anno 1535. mense Decembri Smalcaldiae celebrarunt: Inde verò profecti sunt VVittenbergam, vbi transfegerunt, quod reliquum erat hyemis, atq; interea cum Melanchthone caeterisque Lutheranis de dogmatum conciliatione, deq; Regis diuortio varias actiones habuerunt; vt quoniam vtrique defecerant ab Ecclesia Romanâ, in eandem quoque doctrinae rituumque formam conspirarent. Diuturna verò fuit, & acris illa de religione disceptatio: quanquam Anglicani tandem post multam altercationem in plerisque capitibus cesserunt, vt hac ratione Lutherum, Melanchthonem, caeterosque ad probandum Regis diuortium inducerent. Quâ in re vehementer quidem, magnoque cum

cum affectu laboratum fuit; verum irrito ANNO
 conatu; quod negotium ijs esset difficultati- 1535.
 bus impeditum, quas expedire Melanchthon *Cam. p. 158.*
 & cæteri non potuerunt. Iam verò & in Au-
 gustanâ Cõfessione, quam Cæsari Protestan-
 tes obtulerant, eiusdemque Apologia quædã
 continebantur dogmata, quæ Rex Angliæ *Petit Me-*
 recipi non posse iudicabat, nisi priuatis Do- *lanchtho-*
 ctorum virorum colloquijs temperata prius *nem in An-*
 & emollita. Itaque Legati postularunt à Pro- *gliam ab-*
 testantibus Regis nomine, vt quosdam è suis *legari.*
 rerum diuinarum peritos, imprimis Me- *Sleid. lib. 10*
 lanchthonem, in Angliam ablegarent, qui
 cum Theologis istius Regni de religione
 conferrent.

Agebant Protestantes id temporis, Aprili *Conuētus*
 mensē scilicet anno 1536. conuentus Franco- *Protestan-*
 furti ad Menum, vbi designati sunt, qui pro- *tium Fran-*
 ficiscerentur in Angliam, & desiderio Regis *cofurti.*
 satisfacerent, Iacobus Sturmus, Melanch-
 thon, Bucerus, & Ioannes quidam Draconi-
 tes. Erat iam notus Regi Melanchthon per
 litteras, & libellum quendam, vti diximus,
 anno superiore dedicatum. Neque verò pro- *Delecti*
 fectionem istam honestè recusare potuit, *Protestan-*
 cum accepto, quod Rex pridem illi donaue- *tiū ad An-*
 rat, insigni munere vicissim operam suam & *gliæ Regē,*
 studium obtulisset. Interim terrebant illum
 vestigia suppliciorum, quæ propter impro-
 batum Regis ab vxore, & à Sede Romanâ
 diuortium in Roffensem Episcopū, in Thō-
 mǎ Morum, aliosq; religiosos anno superiore
 proxi-

ANNO proximo constituta nouerat. Itaque sollicitus erat & perplexus, cum huius itineris o-
1536. nus sibi quoq; inter alios ad Legatorum in-
Melanch- stantiam impositum audiret: Quanquam ab
thon seue- eâ sollicitudine paulò post liberatus fuit.
ritate Re- Antequam enim itineri se cõmitteret, nun-
gis ab iti- ciatum fuit ex Anglia, Reginam, vxore vi-
nere deter- uente superinductam, Annam Boleniam E-
retur. lisabethæ matrem iussu Regis truncatam ca-
 pite, meritas adulterij atque incestus pœnas
 luisse. Is casus Melanchthonem & cæteros à
 profectiois Anglicanæ molestijs & pericu-
 lo liberauit.

III. Cæterum aliud quoddam hoc anno sulcè-
Cam. in vit. pit iter, quod diu meditatus fuerat; in patriã
Mel. p. 169. scilicet, ad suos, ac deinde Tubingam, quo
 In patriam abiturit. vocatus ante biennium ab Vlrico Principe
 non venerat, per Electorem Principem im-
 peditus, qui missum facere tum quidem no-
 luit. Migrauerat Norinbergâ Tubingam
 Ioachimus Camerarius, qui bonas litteras
 isthic profitebatur. Ad hunc igitur velut
 Camerariũ in itinere inuifit. amicum intimum diuertit Melanchthon, &
 A Wirten- ad vnum ferè mensem hæsit Tubingæ. Vl-
 bergico ricus Dux aduentantem clementer admo-
 benigne dum excepit, & complexus est humanissi-
 excipitur. me; cumque retinere eum non posset, vsus
Cam. p. 159. est ipsius operã in ijs, quæ pro ratione tem-
 porum mutanda videbantur. Habuit huius
 itineris Comitẽ Iacobum quendam Mili-
 Eius Co- chium, quem multum amabat, velut vnum
 mes Mi- ex ijs, quos habebat sibi vehementer addi-
 lichius. ctos.

Etos. Dum igitur cum Milichio peregrina- ANNO
tur, & in patriâ nonnihil hæret ad Remum, 1536.
& in Svveuiâ Tubingæ, varij de eo sermo-
nes sparsi fuerunt.

Innotuerat iam, vtcunque mentis arca-
num tegetet, quod inuitus & cum fastidio Suspicio
VVittenbergæ viueret inter eos, qui parum Wittéberg,
benigno erant in ipsum affectu: à quibus in de defecti-
suspicionem vocatus erat, quasi defectionem one Me-
moliretur ab Euangelio, & Pontificem pri- lanctho-
dem explosum reducere cogitaret. Hi igitur nis.
partim per litteras, partim sermonibus dis- In epist. ad
criminatis rumore excitantur: Dissentire Cam. p. 272
Melancthonem à Luthero, & plerisque ca-
teris VVittenbergenfibus in religione; nec
aliam ob causam hoc iter suscepisse, quam vt
honestè discederet, seque diuelleret tandem
ab eorum consortio, à quibus animo disside-
ret. Quæsiturum nunc locum, quo seipsum, Varij ru-
suosque transferat, vbi liberius possit opini- mores ri-
ones suas expromere: Quam rem diu animo gidorum &
volutarit, solutusque vinculo, quo Principi mollium
erat obstrictus, negotium religionis non ex Lutherano
aliorum arbitrio, sed ex genio suo tractaret. rū de Me-
Hæc quidam ex rigidioribus Lutheranis: lancthone.
Alij qui mitiores erant, gliscere dicebant Cam. p. 160.
diffidentiam quandam inter Melancthono-
nem, cæterosque VVittenbergenfes, & suspi-
ciones pullulare, quod ille plusculum in Pa-
pistas propenderet: Nec futurum vnquam,
vt fidant alijs alijs deinceps, vel animi rursus
in solidum coalescant. Doctrinam illius ni-
mis

ANNO
1536.

mis esse Philosophicam; vrgere Melanchthonē officia virtutis & actiones honestas; quod cum Lutheri doctrinā non conueniat. Itaque non expectandum, vt firma sit & stabilis inter vtrumque coniunctio, cum animis de summā rei dissideant.

Melanchthon vinculo professionis impeditur deficere.

Redit Wittenbergā.

Cam. in vita Mel. f. 171

Eius infortunium.

Mel. vit. Mel. p. 337.

IV. Controversia inter Cancellariū & professores facultatis Tubingensis.

Hunc in modum de Melanchthone disceptabatur inter eos, quos ille non agnoscebat iudices, sed vt hostes atque calumniatores auersabatur. Et sanè cupiuisset pridem ab horum societate liberari, vt suprā ex epistolā quadam ad Camerarium demonstraui-
mus: sed obstabat vinculum professionis, quod Princeps Elector relaxare prorsus noluit. Redijt igitur VVittenbergam ad professionem suam, vbi licet non suspectum se modo plerisq; sed & odiosum esse non ignorabat, nequaquam tamen mutauit sententiam ijs de rebus, in quibus à cæteris in diuersum ibat, vt sæpè diximus. Eodem anno, præterquam quod ab æmulis atque obtrectatoribus ad hunc modum diuexatus fuit, infortunium quoque passus est inopinato casu. Lapsus enim de gradibus, infimam dorsi partem, in quam vertebræ vel spodyli desinunt (os sacrum vocant) grauitè afflixit, perque dies aliquot, magnos sustinuit cruciatus; qui paulatim tamen resederunt.

Paulò post, quam Tubingā discessit, rebus in Academiā constitutis, vt diximus, exorta fuit inter Cancellarium Vniuersitatis Præpositum Tubingensem, & Professores facultatis

facultatum grauis controuersia, de titulis ANNO
 vel gradibus honorum Academicis; qui 1536.
 nisi per Cancellarium, vel quendam ab ipso *Cam. f. 163.*
 constitutum non possunt cuiquam in fa- Cancellarius renuit
 cultatibus decerni. Nam quia plerique de- conferre
 fecerant à religione Catholicâ, veterem do- gradus Lu-
 cendi formam ad Melanchthonis arbitrium theranis.
 immutauerant, Cancellarius potestatem
 conferendi gradus Academicos Professori-
 bus concedere recusauit: Imò cum vrgere-
 tur, indignabundus è ciuitate discessit.
 Postmodum huius rei gratiâ præcipui qui-
 dam ex Academia Professoribus ad eum
 missi fuerunt: Quanquam id frustra fuit,
 cum ipse persisteret in proposito, nec se
 pateretur à sententia dimoueri. Aiebat, Rationes
 discessum esse ab obedientiâ Romanæ Se- eius.
 dis, & à fide Catholicâ, vnaque ab ordine
 docendi tradito per manus à maioribus, &
 priuilegijs Pontificijs confirmato. Itaque
 iura, priuilegia, atque immunitates à Pon-
 tificibus concessas ad ipsos non pertinere,
 nec se promouendi facultatem illis conce-
 dere posse, nisi consulto prius Pontifice,
 ne hanc ipsorum defectionem probare vi-
 deatur.

Professores cum se frustra niti vide- Professores
 rent, factâ de iure Vniuersitatis pro- Lutherani
 testatione, Tubingam reuersi sunt: V- de iure V-
 bi deinde cœptum est consultari, quid niuersitatis
 facto opus esset in hac causâ; quæ va- protestan-
 ria fuit & impedita deliberatio, cum non tur.
 omnes

ANNO
1536.

Melanch-
thonē con-
sulunt mu-
tationis
autorem.
Cam. p. 164

Illius ad
eosdem re-
sponſio.

Summa
litterarum.

Eius de
promotio-
nibus Vni-
uerſitatis
ſententia.

omnes idem ſentirent. Quia verò Melanch-
thon inſtituendæ mutationis præcipuus au-
tor fuerat, hunc putarunt adhibendū in con-
ſilium, & ſententiam eius exquirendam. Igi-
tur res totâ publico Vniuerſitatis nomine ad
ipſum perſcripta fuit: Quæ litteræ Melanch-
thonem non nihil ſollicitum reddiderunt &
perplexum. Nouerat priuilegium de confe-
rēdis bonorum gradibus à Pontifice datum;
nec ignorabat academicos Tubingēſes, qui
defecerant à fide maiorum, huiusmodi pri-
uilegio per rebellionem in Sedem Roma-
nam, excidiſſe. Hæſit igitur, incertus quid in
hoc negotio conſuleret. Tandem, re cum a-
lijs communicatâ, Tubingēſibus reſpondit
in hanc ferè ſententiam.

Eccleſiam Dei ſcholas habentem, & con-
uentus ſiue collegia eorum, qui bonas artes
& honeſtas diſciplinas doceant diſcantque,
poſſe adeoque debere auditoribus dare testi-
monia publica: Quod initio ſtatim velut
extra controuerſiam poſitum. Hoc ipſum,
ait, teſtari conſuetudinem publicarum litte-
rarum, quas formatas nominant. Extare
quoque decreta quarundam Synodorum, ne
ſacerdotes vlli ſine huiusmodi teſtimonijs
recipiantur. Itaque & nunc Eccleſiam, quæ
ſcholas habeat, & diſcentium cœtus, testi-
monia dare, vel, quod idem eſſe iudicat, in
Theologia promouere poſſe: Eâ de re pro-
ſus nihil dubitandum. Neq; verò hic diſpu-
tandum, ait, de priuilegijs, vel de iure annu-
lorum

nulorum aureorum. Non opes & voluptates ijs esse quærendas, sed crucem subeundam & ærumnas, qui mittuntur ad prædicandum Euangelium. Huiusmodi promotiones in Theologia fuisse Patrum, Prophetarum, & Apostolorum temporibus, imò & postmodum florentibus Ecclesijs, Alexandrinâ, Antiochenâ, Cæsariensi, longè antequam per Imperatores atque Pontifices aliquid fuerit de Academijs constitutum. Ad reliquas facultates quod attinet, scire se, quæ nunc sint opiniones vsitatae; nec eum esse, qui cupiat mutari præsentis politias, nec rixari velle cum ijs, qui hanc Academicæ politiae formam tueantur. Interim, quod scholarum publicarum status autoritate Pontificiâ atque Imperatoriâ, datis privilegijs confirmetur, eâ trecentorum circiter annorum esse consuetudinem. Fauere se honestis moribus; sed arbitrari tamen, ne Parisiensem quidem Academiam initio Pontificum atque Imperatorum decretis fundatam fuisse. Cæterum hanc suam esse sententiam: Vnamquamque Rempublicam, & eum, penes quem summa rerum est, instituere posse collegium aliquod docentium atque discipulorum: Imò vt hoc faciant eos obligari, quorum est fortuna lautior, & opes magnæ. Atque id collegium auditoribus dare testimonium optimo iure posse: nec aliud esse scholasticæ dignitatis gradus, quam huiusmodi testimonia. Quod si forte disputetur de lege generali, eam iam latam esse,

ANNO 1536.

Ab exemplis demonstrat.

Eius de privilegijs responsio.

Ius instituendi collegij cuius Reip. concedit.

ANNO 1536. **Allegat legem Valentin. Imp. de professoribus.** vt scilicet approbati à suis collegijs artes exerceant: Quemadmodum Imperatoris Valentiniani pulcherrima lex testetur de Professoribus. At futuros forsàn ex Iureconsultis & Medicis, qui communi hac Collegij auctoritate nolint esse contenti: Cum his nolle se rixari; quanquã & in Philosophicis studijs, ait, seruari posse gradus decernendis titulis; si tamen omnium artium Magistri & Professores adsint. Certè scholam Atticam diu ante testimonia dedisse, quam ab Imperatoribus hoc sanciendo confirmaretur. Iam verò & considerari causam oportere, cur in Academia Tubingensi facultas conferendorum graduum Professoribus denegetur. Esse

Causam affert denegatorum graduum.

nimirum, qui propagari nolint euangelicam doctrinam; eamque ob causam personis quibusdam & collegijs inimicos esse. Itaq; Principes religionē istam (Lutheranam) amplexos & ciuitates, vt officij sui partes exequantur, honesta instituire debere collegia docentium, discentiumq; bonas litteras & artes. Ea deinde Collegia, vt iam dictum sit, testimonia dare posse: Imò æquum esse, vt id faciant, vel vt docti atque eruditi emineant, honoribus aucti, vel ne rudes per audaciam alijs imponant; ex quo fieri possit, vt iuuentus corrumpatur praua institutione, & falsa serantur dogmata, Ecclesiæque simul & Reip. tranquillitas perturbetur. Cum Iulianus Christianorum filios per editum ad scholas publicas admitti prohiberet,

Ab exēplo Iuliani cōfirmat.

beret, Christianos ipsos peculiare suo- ANNO
rum cœtus instituisse. Neque verò dicen- 1536.

dum, quod auditoribus in istis cœtibus testimonio dare non licuerit. Hæc Melanchthon, viam monstrans Tubingen-
bus, ut si Cancellarius Vniuersitatis ob-
mutatam religionem conferre nolit hono-
res Academicos, ipsi nihilominus audi-
toribus suis testimonia (gradus promo-
tionum) sua, vel Principis autoritate de-
cernant. Adiunxit vero litteris suis & Lu-
theri iudicium de quæstione proposi-
tâ, & Pontani Iureconsulti, testatus
alios quoque nonnullos istius profes-
sionis in eadem esse sententiâ. Interim cau-
sam hanc ad Iuridicæ facultatis conci-
lium in Academiâ VVittenbergenfi re-
ferre noluit; quod suspectos haberet è
Iureconsultis nonnullos, qui Ius Pon-
tificium à Lutero redactum in cineres
ad scholas publicas reducere conaban-
tur. Hi enim, quin in consultatione tue-
rentur iura Pontificis, & contra Tubin-
genfes Academicos suffragia ferrent, mi-
nimè dubitabat. Itaque non Iuridicæ fa-
cultatis sententiam sciscitatus est, sed pri-
uatim quorundam Iureconsultorum, quos
adhærere nouis opinionibus, & Pontificem
auerfari nouerat. Quod autem in promotio-
nibus academicis, vel gradibus in Theolo-
giâ per Collegium scholasticum decretis

Adiungit
Lutheri &
Pontani
I. C. iudiciâ

Iurecon-
sultos qua-
re suspe-
ctos ha-
buerit.

ANNO
1536. & 37.
Lut. in quo
fundamen-
tū suæ vo-
cationis
posuerit.
Controuer-
sia Tubin-
gensis per
viam iuris
expedita.

fundamentum ponit missionis ad prædican-
dum Euangelium, id à Luthero haussisse vi-
detur, qui non in ordinatione vel consecra-
tione ad sacerdotium, quā à diabolo persua-
sus exhibilauit velut ethnicam, sed in gradu
doctoratus à Carlostadio suscepto, vocatio-
nis suæ basin constituit. Cæterum ad contro-
uersiam Tubingēsium quod attinet, ea post-
modum velut per viam iuris expedita fuit,
atque hoc actum, vt Cancellario, postquam
requisitus esset, officium nō exequente, alius
quidam autoritate Principis ordinariā sub-
stitueretur.

CAPVT XII.

- I. *Conuentus Smalcald. Protestantium, Conci-
lium Pontific. recusantium, cū summa col-
loquij ibidem habiti.*
- II. *Summula doctrinæ Protestantium à Luthe-
ro concepta, cum sententia Mel. de iuris-
dict. Episcop.*
- III. *Hæresis Antinomorum.*
- IV. *Mollities reprehensa & astronomiæ iudicia-
riæ studium Melanchthonis, à Sadoletto in-
dignantibus Lutheran. salutari.*
- V. *Historia Lemnij Poetæ, sub magistratu Aca-
demico Melanchthonis VVittenbergam re-
linquere cogitantis.*

I.

Anno 1537.
Cōuentus
Protestan-
tiū Smal-
caldiæ.
Camer pag.
197. & seq.

ANNO sequente 1537. Protestantes Smal-
caldiæ conuenerunt, adductis secū, aut
vocatis magno numero cōcionatoribus, sci-
licet, vt eodē loco Comitia simul & synodū
habe-